

Aurtones. Geyran.

S O U L

1 9 5 4 100 9.2-54.

Kuortanes-Seura r.y:n

tarkoituksena on paalia ja tallettaa Ruortaneen vanhoja kulttuuriperinteitä sekä samalla herättää nykypölvessä kunnioitusta esi-isien työtä kohtaan. Tämä lehti tahtoo omalta osaltaan tuoda kuortanelaisten tietoisuuteen seuran pyrkimykset sekä samalla kiittää kaikkia niitä, jotka ovat tavalla tai toisella olleet apuna lehteä julkaistaessa.

Meille on syntynyt Vapahtaja!

Voiko olla täällä maailmassa sen kauniimpaa ja sydäntä sykähdyttävämpää näkyä, kuin jouluaattona sytytetty joulukuusi. Sydän lämpenee ja mieli virittyy joulutunnelmaan. Ja kun tähän lisätään itse jouluaamun kirkkomatka, niin tunnelma on täydellinen.

Mutta tuskin on toisaalta sen murheellisempaa näkyä, kuin syrjään rikkatunkiolle heitetty joulukuusi, josta kaikki koristeet on riisuttu pois. Siellä täällä oksilla saattaa riippua surullisena kylmässä talvivuimassa heiluva koristeen kappale. Se vain lisää tuon hyljätyn kuusen kurjuutta.

Surullisinta on kuitenkin se, että tämä ei ole ainoastaan joulukuusen kohtalo. Vaan monen ihmisen kohdalla on joulujuhlan laita sama. Kun Joulun ohitse, rientää ihminen velvollisuuksiensa harmaalle tielle entiseen jokapäiväisyyteensä, ja Joulun jää syrjään. Korkeintaan suodaan sille joku haikea ajatus siitä, että se vuoden perästä tulee takaisin, mutta yhtä vähän antavana, kuin nyt.

Tämä ei ollut Herran tarkoitus, kun Hän antoi meille Joulun. Ei Hän antanut sitä meille vain pari- tai kolmeksi päiväksi, eikä Hän mitannut Joulun pituutta joulukuusen kestoajalla. Vaan Hän tarkoitti, että Joulun kestäisi Joulusta Joulun.

Onko tämä mahdollista? On siellä, missä Joulun sanoma Vapahtajasta on saavuttanut meidät. Joulun sanomahan julistaa yleistä armahdusta. Armahdusta ja vapautusta synnistä ja sen vallasta. Sille, joka janoaa vapautusta merkitsee sana: »Teille on syntynyt Vapahtaja» kaikkea. Joulun syntisen sukukunnan ihmeellinen juhla.

Saakoon tuleva Joulun olla kaikille Kuortaneen kodeille todellisen joulu-ilon ja joulurauhan juhla. Kaikukoon jokaisesta kodista riemullinen joulu-virsi, joka julistaa: Meille on syntynyt Vapahtaja!

Kalevi Vihma

HEHKUVA LIEKKI ON SAMMUNUT

Kuortaneen kuuluisin poika ja koko Suomen säveltaiteen merkkimies, professori Heikki Klemetti on mennyt sinne, mistä ei paluuta ole. Mutta hänen työnsä elää. Se soi koko Suomen kansalle niissä sävelissä, joita hänen herkkä henkensä loihti kuultavaksemme. Se elää siinä kirjallisessa tuotannossa, jonka hän kerkesi luoda.

Hänen voimakas patriotisminsa sai hänet, paljon maailmaa nähneen miehen, kohottamaan kotipitäjään kaiken muun yläpuolelle, koko kansan nähtäväksi. Siksi hänen muistonsa on meille kuortanelaisille erikoisen rakas ja tallentamisen arvoisin.

Professori Klemetistä voi täydellä syyllä sanoa paljon puhuvat sanat: mikään inhimillinen ei hänelle ollut vieras ja hänen harrastuspiirinsä ulkopuolella. Hänen etsivän henkensä piiri ei tuntenut rajoja.

Nykyaikana tällainen monipuolisuus on harvinaista ja suorastaan liiaksi uskallettuakin. Nythän kaikki erikoistuvat kukin omalle rajoitetulle alalleen, millä sitten on sivuilleen katso-matta vaellettava! Se on yhteiskunnallinen vaatimus, jota ei ole hyvä uhmata. Siksi helposti pudistellaan päätä sille, joka uskaltaa perusteellisemmin perehtyä oman alansa ulkopuolella oleviin elämän ilmiöihin, eikä nöyrästi alustu auktoriteettien kouluviisauteen.

Klemetti oli rohkea, ennakkoluuloton ja auktoriteeteista piittaamaton persoonallisuus, joka noudatti oman henkensä impulsiivisia viitteitä silloinkin, kun ne herättivät vastaväitteitä. Jos oli kysymyksessä historia, muinaistiede, kansanrunous, kansantaide, rakennustaide, taidemaalauksen, puhumattakaan hänen erikoisalat-taan, musiikista ja sen eri haaroista, kaikki oli hänen kiinteän huomionsa kohteena.

Hän saattoi kyllä olla tunteen ja vaiston joh-tama taiteilija enempi kuin kylmän järjen ohjaama tiedemies. Mutta se ei vähennä hänen merkitystään. Joka tapauksessa hän näinkin oli verraton onnistuneiden otaksuimien tekijä. Ja kaikki tutkimushan tarvitsee aina otaksunia, hypoteeseja. Täytyy sanoa, että Klemettiä tässä usein ohjasi hyvä vaisto, kuten metsämiestä ohjaa salaperäinen vainu.

Voihan olla, että esim. skandinaaviseen vii-kinkiajan taruun perustuva puhe heruuleista

ja Pohjanmaan paikannimiin perustuva käsitys Pohjanmaan asutushistoriasta, jonka johtolangat veisivät meidät aina Alankomaihin, tai kansain-vaellusten ajan Konstantinopolin porteille, tai hunnien aikuiselle Katalaunisten taistelutante-reelle, ei olisi tällä tutkimusmateriaalilla todis-tettavissa. Mutta sellaisinakin ne Klemetin roh-keina väittäminä ovat erittäin mielenkiintoisia. Ne ovat herkkässä taiteilijasielussa nähtyjä nä-kyjä, jotka voivat vastaisille historian tutkijoille olla osviittoina, kuten unet joskus ihmiselä-mässä tuovat ilmi seikkoja, mitä emme muuten pystyisi selville saamaan. Hänen lennokkaita esityksiään usein kuunnellessani ajattelin, että ehkä näillä kotiseutu-, heimo- ja isänmaanrak-kaudesta aiheutuvilla näyillä voisi olla merki-tystä, kun yritetään tunkeutua siihen pimey-teen, mihin kansamme vaiheet ovat peittyneet.

Kansantaiteen tallentajana, kokoojana ja tul-kitsijana Klemetillä sen sijaan on kiistaton ja tunnustettu asema. Tämän voimme varauksetto-masti sanoa varsinkin musiikin alalla. Varsinaisen elämänsä suurtyöhön hän joutui suoritta-maan muusikkona, erikoisesti kuorolaulun ja laulutekniikan uranuortajana maassamme sekä huomattavana säveltäjänä. Muusikkonakin Kle-metti on omien muotojen ja sisällön etsijä. Se ilmenee meille monella luonteenomaisella ta-valla. Ottakaamme vain oppiaksemme joku Klemetin lauluista! Kun kuulemme sen ensi kertaa, emme sitä kenties ymmärrä. Jo rytmilli-sesti se usein on vaikea, kun se suomenkielen sanakoron mukaan saattaa alituisesti vaihdella. Melodisesti se voi tuntua karulta. Mutta kuul-tuamme sen useammin, me alamme sitä ymmär-tää ja voimme suorastaan haltioitua sen erikoisesta, karusta kauneudesta. Miksi niin? En tunne olevani pätevä asiaa arvostelemaan, mutta uskaltaisin sanoa, että tämä johtuu siitä, että Klemetin musiikissa soi meille omaperäinen kansallinen, kalevalainen sointu, oman runou-temme rytmii. Ja ennen kaikkea kuvastuvat siinä Suomen luonnon herkästi vaistotut näyt. Se panee sielumme värähtelemään samassa tah-dissa kuulemamme kanssa. Miten ihanana ja innoittavana soikaan korvissamme Klemetin verrattoman kaunis, mutta yksinkertaisen koru-ton kansanmarssi »Oi, kallis Suomenmaa», mikä hyvin sopisi ottaa »Maammelaulun» tilalle kan-

sallislauluksemme. Sitä kuullessamme tunnemme syvää velvoitusta kukin kohdaltamme avar-taa aineen ja hengen viljelysalaa tässä meille raakkaassa maassa, vaikka ainoana palkanam-me olisikin vain tuulen lempeä humina hauta-kumpumme yli kaartuvan kuusen latvassa.

Vaikka Klemettiä voimmekin etupäässä siis pitää muusikkona, ovat laulajan ja runoilijan lahjat hänessä onnellisella tavalla yhtyneet. Moniin lauluihinsa hän on itse laatinut runo-asunkin puhumattakaan hänen runosuomen-

noksistaan. Hänen pakinatyylliset jutelmansa sanomalehdissä ja aikakauskirjoissa tekivät Kle-metin hyvin tutuksi sillekin osalle Suomen kan-saa, jolle musiikki on vieraampaa. Hän kypsy-teli vuosien mittaan tätä puolta itsessään. Elä-mänsä ehtoopuolella tämä haara Klemetin moni-puolisessa tuotannossa vasta puhkesi täyteen kukkaansa. Niin alkoivat »Kuvat kulkea».

Hauraan hienot runolliset näyt ja luonnon kuvaukset saivat Klemetistä ainutlaatuisen tul-kitsijan. Ja hänen miljöönsä tässäkin suhteessa on laaja kuin itse elämä. Vähäpätöisinkään olento ei jää hänen herkistyneen huomiokykynsä ulkopuolelle. Myöskin rakkaan kotipitäjän olot, sen henkilöahmot, vielä elävät, tai ne, jotka jo nukkuvat nurmen alla, hän on pystynyt kuvaamaan niin erikoisella tavalla, ettei sille suoma-laisessa kirjallisuudessa ole vertaa. Ja hänen kielensä sitten! Se on niin ilmerikasta, että se oikeastaan onkin omaa poljentoaan noudattavaa runoa. Sitä ei varmaankaan kukaan pysty jäl-jittelemään, ei edes synnyntä — »kuurtanelai-nenkaan». — Se jää kirjallisuudessamme oma-laatuiseksi, kuten Kiven tyyli aikanaan.

Vasta sille, joka hätköimättä syvenyy tähän kielen vaikeaan rytmiin, avautuu sisällönkin erikoinen kauneus. Silloin kuvat alkavat kulkea lukijankin silmien ohi yhtä aitoina, kuin ne ovat tekijänkin silmien ohi kulkeneet. Luulli-sin, että Klemetti tulee elämään näissä kuvis-saankin, niin tilapäistyönä kuin ne ehkä ovat syntyneetkin. Jo niiden erikoinen kieliasu on varmaankin oleva tulevaisuudessa tutkijoille mielenkiinnon kohteena.

Klemetin muu kirjallinen tuotanto on varsin monipuolinen. Hänen tutkielmansa »Kirkon rakentajia» ja »Kansan sana taiteessa» ovat merkkiteoksia alallaan, sanokoot ammattiarkki-tehdit mitä tahansa.

Muusikko, runoilija, historian tutkija, kirkol-lisen taiteen tutkija, runoilija, siinä ehkä olisi-vat Klemetin elämäntyötä etupäässä luonnehti-vat mainesanat. Tähän tulee lisäksi lukematon määrä harrastuksia, joiden ympärillä hänen valpas henkensä on aktiivisesti askaroinut.

Henkilö, joka tähän kaikkeen on pystynyt, ei ole elänyt hukkaan. Väkestekin hän kohoo suurten joukkojen yläpuo-lle. Hänen paikkansa on koko kansansa merkkimiesten joukossa.

Toivo Salonen

MUSEOESINEIDEN TARINAA

Olin järjestänyt keräämiäni muistoesineitä koulun eteisen seinälle ja hyllyille. Niitä katsellessani syntyi joskus minun ja esineiden kesken seuraavan tapaista äänetöntä keskustelua.

Puusiivilä sanoi, ettei hänen nuoruutensa aikana ruokataloudessakaan turhan vaativaisia oltu. Ei tarvittu siivilässäkään sihtiä, vielä vähemmän siivilävanua. Puusiivilän reikään pistettiin tuore havun oksa ja siitä laskettiin maito läpi joko kiuluun, tuoppiin tai viilipunkkiin. Silti miehet kasvoivat terveiksi ja voimakkaiksi, ja tytöt olivat niin heleän punaposkisia, ettei tämän ajan poskimaalatut mitään niitten rinnalla.

Tiedusteluuni, mitä puulautassarja muistaa, alkoivat ne kaikki kilvan puhua, minkä vuoksi, haluten puhejärjestystä, kehoitin vakavamman näköisiä ensin kertomaan. »No, totta kai minut tunnet, sanoi se. Minähän olen niitä ruhan-kyläläisiä. Istuithan pojannaskalina Salanteella hautajaispitopöydässä isäsi ja äitisi välissä, kun kun minä olin isäsi edessä.» Tietysti minä sen muistin, kun isäni leikkasi tuppipuukollaan aimo kappaleen paistettua härjän reittä, pienisti siitä paloja puulautasensa päällä, joita tarjosi äidil-leni ja minullekin. Palan paineeksi äitini antoi minulle kaljaa kaksikorvaisesta katajatoupista. Vielä syötiin hyvää ohranryynipuuroa puolusti-koilla suurista puuvadeista ja lopuksi veisattiin ruokavirsi.

Sitten sirot, pienet puulautaset kiirehtivät ker-tomaan hääiloista. Mikä niistä oli ollut voi-, mikä juustolautasena, mikä missäkin tehtävässä. Hieman maljan muotoon koverrettu ja kaunein leikkauksin koristeltu oli saanut kerätä täytensä

rahoja, kukkuransa kultosia morsiamelle hää-lahjoiksi, siksi se vieläkin esiintyi arvonsa tun-tien.

Mutta pari kaunista, kannellista oluthaarik-kaa muisteli, miten he osaltaan olivat olleet hää-ilon antajina. Täydet haarikalliset vaahtoavaa kotiolutta olivat tyhjentäneet sekä sulhaset että morsiamet, papit, lukkarit ja muu hääväki, vie-läpä viimeksi saapuneet iloiset velikullat, kuten Pajulaanen, Perkiö, Korpi-Kustaa, Ööpäri, Pitsi, Herunpoika ja Mösee. Iloa oli ollut, eikä tavan mukaisia häätappeluja muistettukaan.

Yksi muisti. Se oli vakava, valantehnyt puu-puntari, joka oli totuuden mukaisesti punninnut sadat suolaleiviskät ja lukemattomat voinaulat. Se käännähti levottomana naulassaan ja alkoi kertoa eräistä häistä, missä hän oli joutunut eri-koistavalla oikeutta jakamaan. Häjyt olivat tulleet oikein elolavakaupalla häitä häiritsemään. Niiden johtaja oli hypännyt keskilattialle kil-jaisten: »Nyt, pojat.» Silloin se tappelu alkoi. Toinen pitokenkkäri, kuuluisa »pläsihinlyöjä» antoi sille heti sellaisen vasenkäsi-iskun, että tämä lensi sylikaupalla satuttaen kaatuessaan päänsä takkakiveen. Takasta pistettiin sille pa-lava kekäle kämmenten väliin ja puristettiin polvipihdein niin että käry nousi. Kun yksi häjy oli hypännyt pitopöydälle potkimaan alas liha-peruna- ja puurovateja, niin toinen kenkkäri, joka myös oli järjestysmiehenä, sieppasi luja-tekoisen puupuntarin uuninlasipielinaulasta. Ja kun puntarin visainen mukurapää alkoi pauk-kua sekä pöydällähyppijän että muiden häjyjen hartioihin, lakkasivat pian puukot, pannunvar-ret ja moskulat heilumasta, ja häjyille tuli kiire

käpälämäkeen. Ja niin palasi jälleen rauha ja hääilo.

Tästä tappelutarinasta innostui helahoidossa lepäillyt puukko ärjäisemään: »Olinhan siellä minäkin». Mutta enempää se ei ehtinytkään, sillä iloluontoinen, pieni pistoolirämä pisti samalla lauluksi ruostuneella äänellään: »Kolme kertaa minuutissa se rivollipyssy laukes» j.n.e.

Huomatessani, ettei tappelutarinoista taida loppua tulla, kun näkyi olevan kertomatuulella Pajulaasen räkkirauta, Tallarin pelimannin pihkarauta, »Kapinan» laukku, ja vielä oli mainitsematta itse Ruuski Kuortaneelta y.m.m. kiirehdin lopettamaan sen lajin. Kapeateräinen, satavuotias lehtikirves muljautti pahasti ainutta ruostunutta silmänsä. Ymmärsin sen haluavan jutella Suomensodan aikuisesta Haarakjärven isännän ja ryssän sotilaan välisestä kirvein ja miekoin käydystä taitotappelusta, jossa salamanvikkeli isäntä kirveineen voitti miekkamiehen. Sai kun saikin kirves sen verran sanotuksi.

Vielä viimeksi pukkasi lattialla oleva venäläinen tykinkuula kenkäni kärkeen merkiksi, että hankin halusi kertoa monivaiheisen sotatarinansa. »Älä, veikkonen, tällä kertaa», huomautin. Mutta viimeisen sotatempauksensa se kuitenkin kertoi tähän tapaan: »Kun minut lenätettiin Sysihiekalta Ruonan tykkipatterille, osuin suomalaisen tykkiin särkien sen. Tästä innostuneena kimmosin solskean tykistöupseerin nappilakkia kohti. Mutta kun hän siinä niin uljaana ja iloisena seisoi hajasäärin, en malttanutkaan osua vaan pujahdin vikkellästi äijän haarojen välitse. Mitä tuo reipas upseeri kepposestani sanoi, sitä en kerro. Kertokoon sen kuortanelalstarinain taitaja Lauri Kokkila, jos tahtoo.»

Käännyttyäni toisaalle, katsoa möllötti sieltä surullisena isomahainen, nokinen viinapannu.

Tämä sanoi olleensa nuoruudessaan kiiltävän kirkas kuparinen valtion viinapannu, mutta vanhemmittaan eksyneensä laittomille harhateille ja korven kätköihin. Sieltä löysi sen poliisi Kulju, joka hyväsydämisenä miehenä armahti ja toi talteen varoittavaksi esimerkiksi ihmispoloi-sille. Pannu valitti, ettei sattunut olla kruunun viinapannuaitassa, kun yksinkertainen mutta tosi uskovainen ja sydämostaan viinaa vihaava Renttu-Maija poltti sen aitan sinne kerättyine viinapannuineen. Kun Maijalta sitten oli kysytty, että onko Maija sen aitan polttanut, oli hän vastannut: »En minä sitä polttanut, vaan Herran vihan tuli sen poltti».

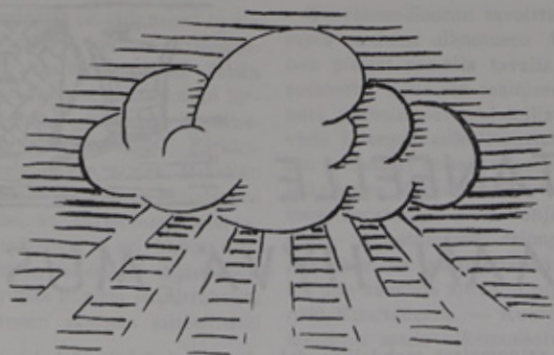
Siihen päättyi sen iltainen keskustelumme, — ääneton ajatusten vaihto. Kun monella olisi ollut vielä paljon kerrottavana menneiden aikojen muistojaan, lupasin tulla toiste keskustelua jatkamaan ja toivotin hyvää yötä.

*

Laulussa sanotaan: »Jos kielin voisi kertoa näkönsä vanhat puut» j.n.e. Kyllä ne ja monet esineet voivat kertoa, jos meistä vain on kuuntelijoiksi. Meille puhuu vakavaa kieltään sankarikummut, meille hautapatsahat haastaa. Meillä on kalliitten muistojen paikkoja ja hiljaisten hetkien huoneita. Jo pakanalliset esivanhempamme puhuivat suruistaan ja huolistaan Jumalan puille ja kuuntelivat kotikuusensa kuiskehä. Muinaisesineet kertovat meille meitä edeltäneitten töistä, iloista, suruista ja elontais-teluista. He ovat menneet pois, mutta heidän työnsä elää. Kaikki, mikä heidän ja meidän har-rastuksissamme ja teoissamme on ollut epäitse-kästä, hyvää ja jaloa niin taloudellisen toimin-nan kuin hengellisen elämän ja hengenviljelyn alalla, se on hyödyksi, opiksi ja siunaukseksi suvusta sukuun.

Esa Harju.

Sunnuntai-aamuna

KELLON SOITTOON KIIRUHTAA
NYT KIRKON VARTIJA.
JA HUOMENKELLO KAJAHTAA
NIIN VERKKAAN, JUHLAISA.
SE KUTSUU HERRAN TEMPPELIIN
VÄEN VAKAAN, HARTAHAN,
MI KAIPAA HUOLIIN, MURHEISIIN
LOHTUA JUMALAN.

SEN AANI MULLE MUISTUTTAA,
JOS TARKKAAAN KUULEN SEN:
EI OLE YKSIN TÄMÄ MAA
SUN MÄÄRÄS, IHMINEN!
JOS TOMUS MAAHAN TÄHÄN JÄÄ,
ON AIKAS LYHKÄINEN,
MUT HENGELLÄS ON MÄÄRÄN PÄÄ,
ON ELOS IÄINEN.

TOIVO SALONEN

KUORTANEELLE SAADAAN HYVÄ MUSEO

Kuortaneella on erinomaiset mahdollisuudet luoda suurta yleisöä kiinnostava museo. Pitäjällä on perinteitä tässä suhteessa erittäin runsaasti. Kuortaneen suuren pojan professori Heikki Klemetin muiston ympärille jo voidaan rakentaa hyvin paljon. Kuortanes-Seuran ohjelmassa onkin lähiaikojen tavoitteena perustaa Klemetti-museo.

Kansanomaisen taiteemme suuri tutkija Heikki Klemetti v. 1932 ilmestyneessä loistoteoksessaan »Kuortaneen vaiheita sanoin ja kuvin» loihtii elävänä nykypolvien ihailtaviksi Kuortaneen kansantaiteen korkeat saavutukset. Tällä teoksella on ollut suuri merkitys paikkakunnan museoesineitten säilymisessä. Pitäjässä onkin vielä todella hyvin runsaasti arvokkaita vanhoja esineitä, jotka museoon siirrettyinä tulevat antamaan hyvän kuvan paikkakunnan entisistä elintavoista ym.

Museoesineitten keruu

Kun Kuortanes-Seuran toimesta aloitetaan museoesineitten keruu, on tärkeää alun perin selvittää, mitä kerätään ja millä tavalla keruu suoritetaan. Aikaisempi yleinen museoesineitten keräys oli sellaista, että kerääjä tuli hevosen kanssa talon pihaan, jolloin ajoneuvoihin kannettiin talosta löytyvä vanha tavara enempää kyselemättä esineitten historiaa, käyttötapoja jms. Seuraavassa talossa oli sama menettely. Tällaisesta keruusta on täysin luovuttu. Nyt kiinnitetään suuri huomio jokaiseen esineeseen liittyviin tietoihin. On parempi, että yksi esine saadaan tietojen kanssa mahdollisimman »elävänä» talteen, kun kymmenen ilman tietoja »kuolleeksi» jäämään. Museoesineitten kerääjiä varten on olemassa erityisiä painettuja kysymys-

kortteja ja lehtiä. Jokaista esinettä varten täytetään tällainen mahdollisimman tarkasti ja tämä ns. passi sidotaan esineeseen kiinni siksi, kunnes esine on numeroitu ja viety museon perusluetteloon.

Tavallisimmat museoesineet numeroidaan käyttämällä esim. ruskeaa tussia. Numero kirjoitetaan hyvin pienellä esineen sellaiseen osaan, ettei se näy häiritsevästi museossa kävijän silmään. Nämä numerot onkin tarkoitettu museo-virkailijoita ja tutkijoita varten.

Esineitten järjestely museossa

Ennenkuin museoesineitä ruvetaan asettamaan museossa lopulliseen järjestykseen on parasta käyttää asiantuntija-apua suunnitelmien teossa. Näytteillepano ennen kaikkea ratkaisee sen, minkä vaikutuksen vieras museosta saa. Arvokkaat ja harvinaisetkin esineet pysyvät piilossa, ellei niitä ole asiantuntevasti osattu laittaa esille.

Vanhana tavan mukaan museossa oli esillä kaikki se tavara, mitä sinne oli kerätty. Tällainen järjestely nykyajan museomiehen näkökulmasta muistuttaa enemmän romukasaa kuin todellista museota. On parempi, että esineitä on vain vähemmän esillä, mutta ne sitä paremmin selostavin kirjoituksin, valokuvien ja piirroksin havainnollistettu. Liika tavara säilytetään varastossa tutkijoita varten ja sitä voidaan myös jatkuvasti käyttää erilaisten uusien osastojen ja erikoisnäyttelyiden laittamisessa.

Erikoisosastot

Harvinaisten ja arvokkaitten erikoisosastojen luomisessa museon Kuortaneella on hyvät mahdollisuudet. Klemetti-Säätiö tulee erikseen pro-

fessori Klemetin huvilasta muodostamaan hänen nimeään kantavan museon, joka varmasti tulee saavuttamaan jatkuvaa mielenkiintoa maakunnan ulkopuolellakin.

Kirkollisia muistoesineitä on säilyneenä hyvin runsaasti. Niistä saadaan vanhan kruununmakasiinin päälle arvokas kirkkomuseo. Tähän tulevaan kirkkomuseo-osastoon välittömästi liittyy pitäjän kuuluisimman »nikkarin ja taiteilijan» talokas Heikki Mikkilän osasto. Kirkko-osastossa jo tulee selviämään tämän Mikkilän työt kirkon kaunistamisessa. Hänen käsialaansa ovat kirkon alttariseinän koristukset, saarnatuolin katto enkelinpäineen, 7 eri kirkon vauvaispojat jne. Mikkilän tekemistä muista esineistä ja niihin liittyvistä kuvista ja piirroksista tarkkoine selvityksineen saadaan taiteellisesti hyvin upea osasto.

Suomen sodan osasto saadaan kanssa hyvä, koska Kuortaneella on vielä erilaista materiaalia, jotka liittyvät Ruonan taistelun kunniakkaisiin päiviin. Kenties 1808 sotaa on vielä havainnollistamassa museon edessä se Suomen Armeijan tykki, joka kuljetusrattaan rikkoonnuttua kiireessä jouduttiin suohon kätkemään Lappakankaan seudulla.

Esihistoriallisesta osastosta saadaan myös edustava, koska pitäjältä on paljon löytöjä. Mainittakoon, että »Suomen vanhin reki» on Kuortaneelta löydetty. Ikää sille on saatu 5.000—5.500 vuotta. Tämä maailman maineen saavuttanut Kuortaneen reenjalas tietenkin pysyy Kansallismuseon aarteena, mutta jäljennös on mahdollisuus saada pitäjänmuseoon. Harvinaisen nähtävyys on myös muinaisen liistokatiskan nielin kaava, joka jo on Kuortaneen museon kokoelmissa. Kivikauden esineistöä saadaan

tähän osastoon hyvinkin runsaasti, koska tätä tavaraa jatkuvasti löytyy.

Ulkomuseo

Kuortanes-Seuran tavoitteisiin kuuluu saada myös luoduksi ulkomuseo. Useimmat maakunnan pitäjät samalla tavalla haaveilevat ulkomuseosta. Sellaisen saamiseen Kuortaneella on mitä parhaimmat mahdollisuudet. Muistamme vielä Talonpoikauskulttuurisäätiön puheenjohtajan professori Esko Aaltosen sanat Urheilupuistolla viime Mikkelimäenantaina suuressa Kuortanes-Seuran ja Etelä-Pohjanmaan Maakuntaliiton järjestämässä talonpoikauskulttuurijuhlissa, kun hän lausui ettei hän elämässään ennen ole niin kaunista aittaa ja tuparatia nähnyt kuin näki Kuortaneella. — Kuortanelaisilla on mahdollisuus saada ulkomuseorakennustensa joukkoon vielä aito savutupakin. Märjälärvellä on hyvin säilynyt savupirtti, missä on vuosiluku 1700.

*

Tämän päivän Kuortaneella on runsaasti säilyneenä esipolvien työn näytteitä erilaisina esineinä. Kun nyt Kuortanes-Seura lähtee niistä luomaan museota entisen Kuortaneen kuvastimeksi nykyiselle ja tuleville polville, on tämä suuri tehtävä. Että tässä onnistuttaisiin pitäjän maineen ja arvon mukaisesti, on toivottavaa, että tähän tehtävään osallistuu kaikki kuortanelaiset. Kun pitäjään saadaan hyvä museo edustamaan vanhaa kulttuuria ja kuvastamaan paikkakunnan erikoista luonnetta, on sen jälkeen Kuortaneen nähtävyydet saaneet arvokkaan lisän. — Nyt kaikki kuortanelaiset yhteiselle asialle: jäseneksi Kuortanes-Seuraan, yhdessä tekemään museota pitäjään ja vaalimaan kaikella tavalla kotiseudun arvokkaita perinteitä!

Väinö Tuomaala.

Tämän sorttista se sitte oli

Vuasisatamme alakuaia juhulanpito tavat eivät toki paljua erua tämä aikaasesta, severran kumminki, jotta joutaas nekin tulla ylähä otetuksi, jottei kaikki vanaha siinäköä unoh-tuusi. Viälä vanahemmalta aijalta kattoo olis palijonki toisellaasta. Eri kyliis ja taloos on mahtanu olla vähä erillaasia tapoja, kum mitä täs niistä mainitaha.

Joulu, jota juhulaksi pruukattihiin sanua, vaikka sillä kyllä tarkootettiin samalla uutta-vuatta ja loppiaastaki, oli nuan viisikymmentä vuatta takaperi jookin nii orotettu, ku nykyi, samas enee. Vanahan tosiarkise elämän kes-kellä pantihin tälläselle juhulalle suuri paino. Omavviikon perästä jo kräknättihi, kuinka pitkä on juhulaha. »Kööri mennä könnää ja juhula tulla junnaa»: hoettiin. Puhurestöitäki viälä siihe aikahan tehtihi ja oli määrä, kuinka palijo pitääs tingitä valamihiksi ennen juhulaa, miäs-ten puuastioota ja rekiä, akkojen keherätä. Aha-nas oli työntouhu suuris tuvis; akat karstas, ke-heräs ja kutoo, tappurat ja villat pöläji. Miähet veisti suurella tolopalla, höyläs ja vuali, joku neuloo karvakenkääki. Tenavat asuu lastuläjiis. Takas paloo kantovalakia, joka antoo öljijylam-pul lisäksi valuaki. Oli ulukotöihinki määrää, mitä piti tulla enne juhulaa, ainaki rihipino. Rihipiuta tarvittihiin palijo. Juhulan valamiste-lut alootettiin jo viikkoja enne. Pestihin pyyk-kiä, tehtihi lahtia ja makkaroota. Usee viälä kastettiin itte kynttylöötä. Leivottihi leipiä mo-nena päivänä, varileipää, nostelleipiä, reikäleipiä ja kräärijauholeipiä, joita sitte kuivattihi katon-rajaa kräkyys ja orsiis. Siihe aikaha muuillonki leivottihi harvoo ja palijo kerralla. Nisua ei muuloon palijo käytetty, mutta juhulaksi hom-

mattiin sitäki. Kuiviakaloja pantihin likoho. Kaliaa tehtihi suurehen tynnörihi, siihen pan-tihin humalootaki. Tämä juhula kalia jooki teh-tihi väkevää ja hyvää. Se piti olla valamisna jo Tuamahaksi. »Tuamas touppi kainalos». Tuae-maha päivää pirettihinki jo vähäm merkkipäi-vänä, siallihaa syätihi aamulla jo tavallista enee. Hoettiininki, jotta »tämä juhulan alusta onku sian rintaa». Silloo viimeestensä korijattihi nikkaripöyrät, rukit ja muut työroskat pois tu-vasta, aloitettiin suursiivous, joka olik perin-pohjojaane. Laattioota ei pruukattu pestä ku harvoo, mutta juhulaksi hinkattihi maalaamat-tomat tupien laattiat valakooseksi ja kaikki muut samoo. Vettä kloosattihiin palijo ja pit-kiillä varsiluuriilla hinkattihi, johonka tyähä raavahat miähekki otti osaa, vaikka muulloo ei-vät akkojen töitä tehenehekkää. Muuri kans valakaastihiin kalakkivellillä.

Kus'sitte auttu aamuhun päästihi, lähti miähet jo aamuyästä mettästä halakojä hakemaha. Kel-lojen kilinää ja reerratinaa kuului pakkaasyäs eri tahoolta. Auttuaamuna eineheksi syätihiin kans sial'lihaa friskisti. Aamulla varahi panti-hin sauna lämmitä, joka piti olla pääsnynnä jo puolenpäivän aikaha, jo vähä ennenki. Tämä tapa on osapuillensa pysyny Kuurtanehella viä-läki. Oli yhtäaika palijo saunas väkiä, alasti palijahi jaloos, verhanytty käres sialtä juastihi lumista juntua tupaha. Ristikarkku elikkä taas pystypuut paloo takas. Pöyräs oli valakoone lakana, joita ei käytetty ku suurimpiina juhu-liina, enemppää ku muitakaa vastuukia. Puhta-hat verhat puettiin ylle. Kaikki oli puhurasta ja valakoosta. Oli tapahtunu juhulanalusta ariista suuri muutos.

Auttuna saunasta tultua oli siite murkina aikana ensimmäine juhula ateria. Nyt voiraha ajatella, jotta se oli yksinkertaane ja vaatimatto. Oli siite ihmisiillä parer ruakalysti, mutta hyviä ne ainaki oli, mitä juhulanpyhiinä syätihi, lihäpärinät, kuivakkalat, makkarat, siansyltyt, maitohon keitetty ohorankryynipuuro, kropsut, kalijavelli johon oli klippiä, juustonpaloja, rusinoota ja siirappia ja vielä oli kaksikorvaanen puutouppi keski pöyräs. Kyllä ne røyhtelemähän pani juhulanpyhiinä. Auttuna syännin perästä veisattihi juhulavirsiä ja luettihi uuresta 1896 painetusta raamatusta, joka alakoo: »Mutta niinä päivinä tapahtui, että käsky kävi ulos keisarilta, Augustukselta, että kaikki maailma piti verolliseksi laskettaman».

Joulukuusi ei ollu vuasisara aluus vielä paljuakaa käytös, niihi aikooihin taisi alaata. Sen hommas paremminki tenavat, ei raavahat siitä välittäny. Isoisä sanooki, jotta äläkää oloko nuam pöhölöjä, notta tuallaasta puuta pestyhyn tupaha krohonaatta. Joulupukki ei kulukenu lahajoja jakae. Tiättihin siitä jotaki, paremmin peliättäväs tarkootukses. Lahajojaki annettihi, mutta niitä nakeltihi. Ovi aukes ja kääro lenti tupaha, siinä voi olla nimiki, mutta useen nakkaaja huuti nimen, kelle se on tarkootettu. Käytihi kyläski nakkaamas ja sillo lähärettihin peräkkanaa juaksemaha, notta olis nähty, kuka se oli ja jos rookattihi saara seleviille, niin nakattihi vastaha. Tämän tapaasta oli autuvvianto ja nukkumaham mentihi varahi, nottolis aamulla huamaattu kirkkohommenua varte.

Itte joulupäivän aamu kirkkomatkoonensa on kirkosta erempänä asuviille ollukki erinomaasta juhulaa, josta ei niinkää paljo tiärä likempänä asuvat. Varahi aamuyästä kuuluu kulukusten kilinää, ku pitkiä hevoosjonoja ajoo kirkkua kohori. Maantiän varsiilla oli joka taloos ja joka huanehes valot, kynttylööttä paloo klasiilla. Kello viireltä soittuu jo kirkonkellot ja kirkkommeno alakoo kuurelta. Kirkko oli juhulavalaastukses,

oikeeta kynttylööttä kattokruunuus ja vielä sei-niillä ympäri kirkon. Penkit oli täynnä väkiä, eikä kaikki mahtunu istumahankaa, vaan piti seisua kongiilla. Koriasti veisas juhulavirsiä turkkihiin puetut ukot ja saaliihin käärlintynehet akat kylymäs kirkos ilaman urkuja. Jala-kojen kopinaa kuuluu, ku piti kylymisnäsä täpistellä. Isoo pappi julisti voimakkahasti jotta »Teille on syntynyt Vapahtaja». Kun kirkosta samaha aikaha lähärettihin kaikilla hevoosilla, niin oli siinä aisakellojen, peltrujen ja kulujen soittues juhulallista. Kappiaki ajettihi, kuka toisensa erelle päasis.

Kotona olikin siite juhula-ateria valamisna, pitihi sitä jonki kotomiäheksiki jäärä. Juhulalisin ruaka oli joulunpäivänä, silloin syätihi talterikiistaki, vaikka muullo ei niitä otettu pramille. Joulupäivänä ei saanu menne kylähä, eikä muutoonka hypätä. Tapanimpäivänä oli siite oikia kyläälämäpäivä, ajeltihin tapania. Ennevanhaa ei puhuttu leikkimisestä siinä tarkootukses kun ny, vaa ollaha jollaki, ollahan konstisiilla. Juhulanpyhiinä olthinki paljo konstisiilla, kätkettihi kiviä, myitihi liinaa, olthi piippumuariisiilla ja monilla muilla. Sitten se vasarapalloosilla olo, se se oli mukavinta. Siinoli joukos vanahoja ja nuaria, miähiä ja akkoja, krannia ja orpahia. Koitettihi, kuka pääsöö keisariksi, kuka keisarinnaksi, kuka jou-tuu k-kiuluksi ja kuka p-kiuluksi.

Oli Tapanin perästä vielä keskispyhä ja vähäv vanahemmalla aijalla vielä viimeespyhä. Uusi vuasi ja loppiaiem pirettihi samahan tyylihin ku pääjuhulaki. Auttuna päivällä saunas ja varahaaset kirkkomatkat. Tinan valamisesta uurenvuare auttuna ei puhuttu mitää. Peiliistä ne jotkut flikat vahtas, minkä näkööne yrkämiäs tuloo uutena vuatenä. Loppiaaspäivän jäläkehittenä päivänä pirettihi vielä pyhää, se oli hii-vaknuutti. — Sittenhä alakooki taas härkäviikot, reikäleivät, kalikkareet ja karvakengät.

Asuuntuan Heikku.

Jouluenkeli

»Mihin minä sen nyt pistin», tuskaili rouva Rajala, etsien tyttärensä joulukorttia. Irja oli siinä ilmoittanut saapumispäivänsä ja pyytänyt olemaan asemalla vastassa. Hän opiskeli Helsingissä ja saapuisi kohta lomalle.

Tietenkin se on hävinnyt siivousten yhteydessä, kenties poltettu, ja minä kun en huomannut painaa edes päivämäärää mieleeni. Täytyisi löytää kortti ja lukea se uudelleen. Rouva Rajala selaili hätäisesti olohuoneen seinähyllillä olevia kirjoja. Hänellä oli tapanaan pistää joskus niitten väliin kortteja — »äidin kirjanmerkkejä», kuten kauppias Rajala sanoi. Silloin, kellarituneen lukukirjan välistä tuli esille — jouluenkeli. Lapset, Jukka tai Anna-Maija olivat vetäneet vintiltä hänen vanhan kirjansa ja sieltä se nyt pujahti esiin.

Rouva Rajala istui hämmästyneenä tuoliin ja katseli kädessään olevaa enkelinkuvaa. Se oli vanha. Hän oli saanut sen mumultaan liki neljäkymmentä vuotta sitten. Sen taakse oli kirjoitettu sanat: Elsalle Jumalan siunausta mumulta. Käsiala oli huonoa ja vapisevaa. Miten pieni Elsa oli silloin iloinnut tuosta kiiltokuvasta! Siinä oli voimakkaita värejä ja ne kasvat olivat kauneimmat, mitä hän oli koskaan nähnyt. — Seuraavana päivänä hän oli vienyt enkelin kouluun ja näyttänyt sitä onnellisena tovereilleen. »Kertulla on paljon kauniimpi!» oli joku huudahtanut. Oliko todellakin, voiko kenelläkään olla kauniimpaa! Rouva Rajala muistaa aivan selvästi, kuinka pieni ja hiljainen Kerttu hänen edessään oli punastellen änkittänyt: »En mi-minä tiedä, se on varmaan jäänyt kotiin». Mutte säälimättömät toverit olivat etsineet kuvan hänen kirjojensa välistä ja se oli ollut todellakin paljon kauniimpi, suuri ja loistelas. Elsa oli häveten kätkenyt oman mitättömän enkelinsä käsiinsä ja sieltä sujuttanut kir-

jansa väliin. — Pieni ja lapsellinen juttu oli särkenyt heidän ystävyytensä. Mutta silloin se oli ollut suurta ja tärkeää, kun hän ei osannut suhtautua asiaan oikealla tavalla.

Rouva Rajala muistelee, miten senjälkeenkin monta kertaa sama tunne oli kuohuttanut hänen mieltään. Miten olikaan järjestynyt niin, että Kerttu ja hän olivat molemmat jääneet samalle paikkakunnalle ja hän tuli verranneeksi aina omaa elämäänsä entisen koulutoverinsa elämään. — Nyt hän istuu siinä joulunaluspäivän hämärissä ja perkaa sydämestään kaiken kuonan. Katsoessaan lumihuuteleitten putoilemista, miten ne vierivät ikkunaruujuja vasten ja leijuvat maahan, hän tuntee oman halpamaisuutensa ja pienen sielunsa. Miten hän on kadehtinut Kertun kaunista kotia ja hänen virkaansa. Heillä oli aivan samanikäiset lapset ja tietenkin Kertun lapset olivat lahjakkaita. Hän oli saanut ottaa vastaan vain keskinkertaisia todistuksia ja kerran luokallejäämisen tuskat Jukka pojaltaan. »Voi, mummu», anna minulle anteeksi, että olen tällä tavalla ottanut vastaan sinun siunauksesi», ajattelee rouva Rajala.

Enkelinkuvan hermistämänä ajatukset jatkavat kulkuaan. Eihän hän ollut erikoisemmin näyttänyt Kertulle tunnettaan, eikä se onneksi myrkyttänyt hänen mieltään kuin aika ajoin. Mutta jos minä vapautuisin siitä kokonaan, soittaisin hänelle ja kertoisin vain, että olen löytänyt lapsuudenmuiston.

Rouva Rajala nousee nopeasti kuin peläten päätöksensä horjuvan. Puhelimen soitto helähtää oudosti äänettömässä talossa.

»Soravuo», vastaa matala basso largan toisessa päässä. Elsa henkäisee kuin olisi saanut kylmän vesisuihkun kasvoilleen. Kylläpä Soravuon asiallinen ääni sai lapsuudenmuistot lehahtamaan kuin tuuleen.

YÖSTÄ PÄIVÄÄN

Ah, päivänkoitto tähden sammuttaa,
mi tuikki yössä hetken lyhkäisen.
Se yhtyä saa valoon suurempaan,
min loiste sammumaton on, — on iäinen.

Jos kävi tiesi kautta synkän maan,
niin polullesi lankes varjot mustat,
yön lukki hämärissä kutoi verkkojaan,
ah, siitä herkän sielun kaikki tuskat!

Jos luotu et oo elon arkehen,
se sulle vihaisena, vierahana pysyy.
Nääs, elämä on arki ainainen,
sen kylmät viimat voimiasi kysyy.

Mut arki poistuu, kirpoo kahlekin
ja juhlaan, vapauteen henkesi nyt lähti!
Käyt uuden elon pyhiin riemuihin — —
Yö poistuu. - Sammumahan joutaa tähti!

Uus päivä aina tähden sammuttaa. —
On tähden valo heikko, yöllinen,
mut kun se yhtyy valoon suurempaan,
se sammumaton on — — on iäinen.

TOIVO SALONEN.

»Tämä on Rajalasta, hyvää päivää.»
»Päivää, päivää, Kertulle varmaan puhelisit»,
kerkiää Soravuo jo kyselemään ennenkuin Elsa
ehti ajaa asiaansa. Saatuaan myöntävän vas-
tauksen, lupaa tuomari mennä etsimään rou-
vaansa puhelimeen.

Siinä silmänräpäyksessä välähtää myöskin
Elsa Rajalalle, mitä hän tiedustelee Kertulta. Ei
hän siitä jouluenkelistä...

Kun sitten Kertun ääni on iloisesti vastannut
hänen tervehdykseensä, saa Elsa kiireen kysellä:
»Minä tässä olen kadottanut Irjan ilmoituskortin
ja ajattelin, että kenties he saapuvat Jaakon
kanssa samaa matkaa, kun lukevat samaa alaa-
kin... ja luennot loppuvat kenties... Kun en
yhtään sitä päivämäärää huomannut. Onko
Jaakko ilmoittanut?»

»Tottakai he tulevat samaa matkaa», nauraa
Kerttu. »Heiltä menee vielä huomina päivä
kaupungissa, kun on se sormuksien osto... ja
he saapuvat vasta keskiviikkona iltajunassa.
Eivätkö he sinulle ole kertoneet? Jaakonhan
pitäisi valmistua keväällä.»

Elsa Rajalasta tuntuu sillä hetkellä, että hän
näkee unta. Mutta ei. Hänen täytyy oikein pon-
nistaa, että saa mielensä tyyneksi. Ja silloin hän
käsittää, mitä Irja oli kortissa ilmoittanut...

»Ovathan he sen kertoneet minulle, mutta
minä olen aina ollut vastaan. Katsos, Kerttu,
ymmärräthän, minulla on ollut jotakin sinua
kohtaan, sellaista joka on kasvanut tyhjistä ja
omista pahoista ajatuksistani. Tänään olen löy-
tänyt neljäkymmentä vuotta vanhan enkelin-
kuvan ja soitin sinulle pyytääkseni anteeksi. Ei
paljoa puuttunut, että se olisi jäänyt tekemättä.»

Rouva Rajala huomaa, että Kerttu on yhtä lii-
kuttunut kuin hänkin ja lopettaa nopeasti pu-
helun. Mutta kaikesta hämmästyksestään huoli-
matta hän tajuaa iloisena, että mummun joulu-
enkeli on tullut myöskin Irjalle siunaukseksi. Ja
hänet valtaa sellainen oikea hyvä joulumieli,
joka tahtois ylistää: »Kunnia olkoon Jumalalle
korkeuksissa, maassa rauha ja ihmisillä hyvä
tahto.»

Eeva Harju.

Ainekirjoituksen raiviolta

Inspiraatio lainehtii luokassa. Toisilla posket läikehtivät karpalonpunaishina, toisilla murskaantuu kynänpää karsahtaen nuorten, voimakkaiden hampaiden välissä. Aine kirjoaa vihon lehdille, kynä piirtää kirjaimia, toisinaan nopeasti, toisinaan vaivalloisesti. Hiki pusertuu otsalta. Mutta tunnin lopussa kantaa jokainen sydämensä ujon tuotteen pöydälle. Jonkin ajan kuluttua aloittaa säälimätön punakynä hyökkäyksensä, joskus itsekin hytkähtäen naurusta.

Pienen pieni ensiluokkalainen saa tunnin aikana kokoon lyhyen, ytimekkään aineen »Kun matkustin: Kyllä matkustaminen on siten mukavaa. Minäkin olen matkustanut Virroilla. En minä sitten muuta olekaan matkustanut.»

Pitempiä matkoja tekee jo neljäsluokkalainen kuvitellessaan matkaa raketilla avaruudessa. Hän lopettaa aineensa kodikkaasti: — — — Lisään vauhtia moninkertaisesti ja kiidämme kohti maata hirmuisella vauhdilla. Syöksymme stratosfäärin läpi, etsimme maan pinnalta Suomen, Kuortaneen ja lopuksi Mäki-Hallilan tunkion, jonne syöksymme hirvittävällä nopeudella.»

Moderni lapsi aloittaa historiallisen aineensa Ludvig XIV:stä: »1600-luvun Pariisi herää aamulla ihmisvilinään, ajoneuvojen räminään ja moottorien paukkeeseen.»

Erään toisluokkalaisen aine »Kun pojat leikkivät aikamiestä» (missä muuten »lupi aski» näyttelee pääosaa) alkaa nasevalla johdannolla: »Pojilla on kaikenlaisia kujeita. Niitä on monensorttisia.» Joskus tuntuu, että itse Kielen Haltiakin olisi tuollainen kujemielinen poika, joka nakkelee sanoja väärin paikkoihin ja tekee seuraavanlaisia kepposia:

»Lehdet karisivat jo vanhoista vakavista koi-vuistakin, jotka tanssivat iloisesti kartanolla.»

»Poika ajoi takaa pientä, nopeata karpästä, jonka tukka hulmusi tuulesa.»

»Vaunun penkillä istui mies, jonka taskussa oli pullo ja jonka päässä luki Alko.»

»Pieni kissanpoikanen kyyhötti sammaltuneella kannolla, joka naukui surkeasti.»

»Isä laittoi pojan tykönä hevosen kenkäänsä.»

»Veljeni kiinnitti joulukuusen jalkaansa.»

»Isäntä lähti talosta ja otti mukaansa vaimonsa ja lapsensa sekä muut kotieläimet.»

Koko kouluajan käyvät d- ja r-kirjain vikkelä piirileikkiään:

»Pikku tyttö oli noin vuoren ikäinen.»

»Sorsapokue uiskenteli tyynessä veressä.»

»Tätini koti sijaitsi meden rannalla.»

Ylen hienosti väittää eräs, että perunoihin sateisena kesänä tulee paljon »bruttoa»!

Mutta vaikka pynäkynä piirtääkin koukeroitaa kaikkien noiden hauskuuksien joukkoon, lienee noilla pienillä kirjailijantaimilla iloaikin koulusta, kun eräs neljäsluokkalainen ainees- saan »Koululaisien näkemys koulusta» huokaa: »Koulu on vankila, ihana vankila, johon voi paeta haaveilemaan! Läksyn valmistuksen aikana on ihanaa jäädä haaveilemaan pää onttona, tietämättä mistään sen enempää kuin sika Pohjantähdestä.» Toinen esittää kantansa runollisena vuodatuksena, joka päättyy:

»Piirustus ihana valonpilkku on
täss' oppien tuskien vyössä.

Se loistaa,
kuin tähti kirkas loistaa,
synkässä syyskuun yössä.»

Lopuksi vielä keskikoululaisen lapsen mielen terveyttä osoittanee se, kun he saadessaan kirjoitettavaksi aiheen »Kun lakkasin uskomasta joulupukkiin» hämmentyneinä sivuuttivat sen.

Irja Yli-Hallila

Piirteitä Kuortaneen seurakunnan vaihteista

Ankara vuosisata, 1600-luku, on ollut monen etelä-pohjalaisen pitäjän syntymävuosisata. Vaikka tänä sotien ja nälkävuosien aikakautena monet uudistukset jäivätkin antoisiksi, oli kansassa elämäntahtoa ja uskallusta ryhtyä rakentamaan omia pienoisia kirkkojaan ja sitä mukaa järjestämään omaa itsenäistä seurakuntaelämäänsä. Niinpä myöskin Kuortaneen järven rantamalle rakennettiin saarnatupa vuosisadan alkupuolella ehkäpä todella v. 1632. Samana vuonna, jolloin Kustaa Adolf-kuningas kaatui sotakentällä lutherilaisen uskon puolesta, ja samaan aikaan saatiin oma pappi Tuomas julistamaan evankeliumin sanaa. Tämä saarnatupa oli alkuna varsinaisen kirkon rakentamiselle 1654 — kirkon, josta on säilynyt piirroskin. Vaikka oli vähäinen vielä se seurakunta, joka kirkkojärven rantamia viljeli ja metsästeli kauempana olevilla mailla, tehtiin jo kymmenen vuotta myöhemmin (1664) rohkea alote Kuortaneen saamiseksi omaksi itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi, nythän se oli ollut vain Lapuan vähäinen kappeli. Hiironniemeen asetunut Heikki Hyytiäinen oli tämän aloitteen innokas esitaistelija. Eihän se johtanut tulokseen ja Hiironniemen isäntä oli saada hengellään maksaa eräät muut uudistusaloitteensa ja taistelunsa talonpoikain oikeuksien puolesta. 1600-luvulla oli Kuortaneella 3 pappia, joista kahden ensimmäisen sukua talonpoikaishaaroina tavataan paikkakunnalla vielä nyt.

1700-luku isosta vihasta huolimatta vie kehitystä suuresti eteenpäin. Kirkkoakin laajennetaan ja lopulta päätetään ryhtyä rohkeaan yritykseen, kokonaan uuden kirkon rakentamiseen. V. 1777 on siten merkkivuosi seurakunnan historiassa. Silloin valmistuu nykyinen ylevä kirkkorakennus kuuluisan kansanrakennusmestarin Antti Hakolan rakentamana. Kirkko tehtiin niin tilavaksi, että siihen hyvin mahtuivat kaikki seurakunnan jäsenet pienimmästä sylilapsesta 100-vuotiaisiin vanhuksiin. Se oli sen ajan tapa. Jumalan sanaa oli myös kaikkien saavuttava kuulemaan. Tämä kirkko on vieläkin arvokas muistomerkki ja arvokas isäin perintö, joka ansaitsee kaiken

kunnioituksen ja hyvän vaalimisen niin oman pitäjän kuin koko maakunnan taholta.

Vuonna 1798 toteutui myöskin jo toista sataa vuotta sitten tehty alote: Kuortane tuli kirkkoherrakunnaksi, johon Alavus kuului kappelina v. 1835 saakka. Mitään erikoista ei näytä seurakunnan hengellisessä elämässä tapahtuneen. Pappeja oli vuosisadan aikana 4. Kinkereitä pidettiin ja lukutaitoa harjoitettiin.

Vuosisadan vaihteessa koettelivat seutukuntaa sodan kovat ajat. Ruonalla ja Salmella käytiin Suomen sodan kovimmat taistelut ja monenlaiset hävitykset koituivat vihollisen majoituksesta pitäjän alueella. Sotavuosien jälkeen alkaa kuitenkin monella tavoin virkeä hengellisen ja kaiken muun kehityksen aika. Runolija Lauri Stenbäckin isä C. F. Stenbäck oli kirkkoherrana (1809—23) tarmokas ja kyvykäs seurakuntatyön järjestäjä ja hoitaja. Hänen jälkeensä tulevat Erik Snellman ja Anders Holmström (1839—49), joitten aikana herännäisyys syvästi vaikutti hengellisen elämän viriämiseen. Seuroja pidettiin, Siionin virsiä veisattiin ja suuri osa kansasta pukeutui körtteihin. Näiltä ajoilta onkin säilynyt Kuortaneella vakava ja elävä hengellisen elämän pohja. Etsintää oli ollut jo aikaisemmin. Varhaisemmasta herännäisyydestä oli tänne ulottunut mystillinen, osittain harhautunut suunta, joka paikkakunnalla tunnettiin vasulaisuuden nimellä.

Vuosisadan keskivaiheilla näyttää tapahtuneen taantumista ja kylmenemistä, kuten niin monissa maakuntamme pitäjissä. Uusi elpymisen kausi alkaa 1879, jolloin kirkkoherraksi tuli Wilhelm Johansson, joka kahteen otteeseen oli kirkkoherrana v. 1901. Hänen ajaltaan on Kuortaneella vielä nyt herännäisyyteen pohjautuvaa raamatullista liikettä ja täällä se on niinkuin vain harvassa seurakunnassa laskeutunut saarnatuolin alapuolelle. 1870-luvulla Kuortaneella vaikuttaa myöskin kansallisen herätyksen aalto ja sen seurauksena alkaa ensimmäinen kansakoulu toimintansa 1881. Mainittakoon myöskin lukkari Herman Klemetin toiminta virsilaulun hyväksi ja kiertokou-

lunopettaja Iisak Ojalan työ lasten opettajana ja monissa seurakunnan toimissa.

Nykyinen vuosisata alkaa kirkkoherra Hjalmar Svanbergin merkeissä. Voimallinen kirkkolaulu, ahkera kirkossakäynti ja hyvä seurakunnallinen järjestys olivat niitä asioita, joita hän vaali ja edisti niinä kymmenenä vuotena, jotka hän oli seurakunnan paimenena ja Haapaniemen isäntänä. Hänen työtään jatkoi vasta 1913 kirkkoherra Toivo Kansanen, kansanomaisena ja ahkerana seurakuntatyön tekijänä ja hänen jälkeensä aina meidän päivimme 30 vuoden ajan rovasti Eevertti Soini, joka vakaaseen raamatulliseen ja herännäissuuntaan pohjautuvana, uskollisena paimenena on edustanut historiallisestikin parhaita perinteitä, mitä Kuortaneen seurakunnalla sen vuosisataistaipaleella on ollut.

Kuortaneen seurakunnan ja sen kansan elämän pohjavirtana aina historian hämäristä nykyaikaan saakka on mielestäni ollut uskollisuus. Uskollisuus omalle itselleen, s.o. olla sitä mitä Jumala on sen tarkoittanut olemaan: viljellä ja varjella sitä maata, jonka on saanut, viljellä Jumalan sanaa, rakastaa kotiseutuaan, olla nöyrä ja vakava. Koti ja kotikirkko ovat sille aina olleet arvokkaita ja kirkkojärvi on sille ollut kuin Gennesaretin järvi, jonka äärellä se on kokoontunut sanaa kuulemaan ja virsiään veisaamaan. Aikoinaan kerrotaan Kirkkonniemen olleen paljasta, puutonta ja autiota seutua. Nyt se on ihana puisto, ja kirkon juurella lepäävät isiemme luut. Rakkaus iäiseen ja ajalliseen isänmaahan on sen tehnyt ihanaksi maaksi, jonka luokse mieli ja jalka mielellään kulkee.

Reino Ala-Kulju

Opettaja: »Mitä Suomessa käytettiin rahan sijasta ennenkuin varsinaisen raha tuli käytäntöön?»

Oppilas: »Ruplaa.»

— Luuleeko tohtori, että minä tervehdyn?

— Kyllähän teillä on aika kova kuume, mutta ei se minua huolestuta.

— Se on selvä se. Jos tohtorilla olisi kova kuume, ei se minua paljonkaa huolestuttaisi.

KALMISTO TIELLÄ

*Kohden kalmistota kansa käy,
Joulun yössä vaeltaa.
Illoitsevan ei kenkään näy,
kun muisti palaa vuosien taa.*

*He sinne astuu ristin luo;
kun Joulun kello soi.
Sai Äiti, Isä kummun luo,
tai joku tervehdyksen toi.*

*Täällä lepää moni parhain mies,
täällä maalla siunatulla.
Jäi kerran heittä kotilies,
nyt muisto on vain virvatulla.*

*On äänetönä hautakumpuin rivi,
kuin pello tuonen herran.
On rivin keskellä muistokivi,
ett' lähteneet on he kerran.*

*

*Mutt' muistokivet tuolla,
ne tyhjää varttoo vaan.
Lie omistajat, ken suolla,
ken murskattuna mullassaan.*

*Ei riittänyt heillä ett' vuosi veri
ja sammui silmän koi,
vaan ruumiillakin haaskat eli,
ett' muisto heistä vain jäädi voi.*

*On täällä heillä kumpu ja risti.
Täällä hauta tyhjänä vaan,
mutt' kuolla sai he kaunihihi.
Oli kaikk' heillä kerralla maljassaan.*

*Hein haudalla jossain jo Joului saa,
ja urkuina metsän väki,
mutt' sielut on siirtynyt rajan taa,
jossa suuren päivän he näki.*

Reino E. Lepistö.

KODIN RYÖSTÄJÄN PALKKA

Tämä tapahtui v. 1808, silloin, kun venäläiset Lapuan taistelun selkäsaunan jälkeen vetäytyivät Kuortaneelle, Ruonankylän seutuville levähtämään ja parantelemaan haavojaan. Tätä lepoaika kesti parin viikon ajan.

Paikkakunnan asukkaat, jotka tiesivät, ettei vihollisilta ole hyvää odotettavissa silloinkaan, kun he voittajina seudulle saapuvat saatikka sitten, kun he verissäpäin jollekin paikkakunnalle tulevat, olivat paenneet arvokkaimpina tavaroineen synkkien korprien suojiin. Niinpä olivat Haarajärven talon asukkaatkin, vaikkakin talo sijaitsi erämaassa vaikeakulkuisen polkutien takana 8 km:n päässä Ruonalta, vihollista peläten kuljettaneet omaisuutensa metsien kätköihin ja asettuneet asumaan tilapäisesti kähätyihin piilopirtteihin.

Isäntä Juho, joka oli muuttanut Haarajärven vävyksi Kortesejärven Pahkajärveltä, oli tunnettu aikanaan etevänä juoksijana sekä nopeana että kestäväenä. Hän oli sitäpaitsi rohkea ja neuvokas. Kissamaisen notkea ruumis ja reippaat liikkeet olivat omiaan herättämään kunioitusta häntä kohtaan. Hänen erinomaista juoksukykyään kuvaa muuan kilpailu, joka tulokoon tässä kerrotuksi. Ollessaan vielä nuorena miehenä kotonaan Pahkajärvellä tapasi hän Lapualla käydessään Sompin isännän Kauhavalta, joka orhiaan kiittäen kerskui, että ainoastaan hirvi kykenee sen juoksussa voittamaan. Tähän oli Pahkajärven Juho ivallisen ilkeästi sanoa tokaissut, että eipä tuo niin hääviltä näytä, kyllähän tuon minäkin voitan. Tästä syntyi Sompin ja Juhon kesken kina, joka päättyi siihen, että lyötiin juoksusta puolesta tuopista viinaa vetoa, joka käsitäisi matkan Lapualta Kauhavan Somppiin. Matka oli noin 15 km. Kilpailun alkumatalla oli Sompin ori jonkun verran jättänyt Pahkajärven poikaa, mutta lopputulos oli kuitenkin sellainen, että Juho istui rauhallisena Sompin rappusilla, kun isäntä suisti vaahtoavan oriinsa kotinsa pihamaalle. Ikävä vain, ettei matkaan kulunut aika ole säilynyt muistissa.

— — —

Haarajärven isännällä oli tapana pakoajan aina silloin tällöin käydä tarkastusmat-

kalla piilopirtiltä kotiin ottamassa selkoa, oliko vihollinen osunut sinne vieraskäynnille. Kerran saapuessaan talonsa eteiseen huomasi hän ihmeekseen sotilaskiväärin eteisen nurkassa. Pitempiä miettimättä otti hän kiväärin haltuunsa, ryhtyen ottamaan selkoa aseensa omistajasta. — Luhdista kuului kolinaa. Mitä tehdä? Hilpiäkö samantien kotoaan karkuun? Jättääkö koti viholliselle alttiiksi puolustamatta. Mutta jospa heitä ei olisikaan kuin yksi.

Suutuksissaan ja hammasta purren seisoi isäntä eteisen ovella, tarkaten luhdista kuuluvaa liikettä. Kaikkialla muualla oli hiljaista. Ei mitään keskustelua kuulunut luhdistakaan. Kaikesta päättäen oli siellä vain yksi mies. — »Aina yhyrelle miähelle on pärjätty... Yksi miäs ei mua kotuani karkoota», oli isännän vankka päätös. Ja hän astui kivääreineen tupaan asetuen pöydän taakse istumaan ja odottamaan, mitä tuleman piti.

Kauan ei isännän tarvinutkaan odottaa, kun jo eteisestä kuului jalan käynti ja kannusten kilinä. Samassa temmattiin ovi auki ja tupaan syöksähti rokonarpinen, villin näköinen mies. Mustain kulmakarvain varjossa säihkyi kaksi kiiluvaa silmää ja puoleksi avoimesta sakean parran ympäröimästä suusta loistivat valkeat hampaat. Kädessä välähti tulijalla valtava käyrä sapeli, joka herätti isännässä erikoista kauhua. Mies itse ei ollut vallan kookas, mutta muuten vahvarakenteinen. Tulija astui lähemmäksi pöydän takana istuvaa isäntää pysähtyen keskelle lattiaa ja ylläpiti vuolasta sanatulvaa, mikä ei sävystä päättäen kovinkaan ystävälliseltä tuntunut. Mutta tyynen harkitsevana oli isäntä päättänyt taistella viimeiseen saakka tuota mustaa paholaista vastaan. »Rosvo, ryssä!» ärjäsi hän vihdoin keskeyttäen vieraan sanatulvan. Kasakka tuijotti mykkänä pöydän takana istuvaa silmät säihkyen vihasta ja käsi sapelin kahvaan lujasti puristettuna. Kasvojen ilme muuttui yhä julmemmaksi. Äkkiä kohosi kasakan miekka, hän hyökkäsi raivokkaasti pöytää kohti ja sivalsi samalla, mutta yhtä nopeasti kumartui isäntä pöydän alle suojaan. Seurauksena oli, että sapeli sattui pöydän kohdalla olevaan takkihiirteeseen, terän tunkeutuessa

syvälle puuhun. Uusi yritys. Kasakka yritti sohia sapelillaan pöydän alle, mutta isäntä oli jo ehtinyt pöydän taakse penkille, mistä hän samassa huitaisi kiväärillä voimakkaan iskun vihollista kohti. Iskun hädintuskin väistäneenä vetäytyi kasakka ulommaksi lattialle tarkastellen vastustajaansa rauhattomien elein. Jälleen uusi epäonnistunut hyökkäys, isäntä vilahti pöydän alle ja kasakan sapeli iskeytyi ikkunapielen.

Tällaista tuloksetonta taistelua jatkui kauan aikaa kasakan kykenemättä aiheuttamaan pienintäkään verinaarmua isännälle. Tästä oli seurauksena, että kasakka alkoi hermostua huomattavasti. Vihdoin keksi isäntä ovelan kujeen. Hän taivutti itseään hieman sivulle päin ja loi tiukan katseen vihollisensa ohi pihamaalle, saadakseen tämänkin kurkistamaan hetkiseksi ulos. Niin kävikin. Kasakka kääntyi katsomaan, luulen todellakin pihamaalla olevan jotain. Nyt käytti isäntä tilaisuutta hyväkseen. Ennenkuin kasakka ehti kääntää päänsä takaisin, sai hän isännän kivääristä semmoisen iskun kalloonsa, että tuupertui heti lattialle. Tämänkin jälkeen jakeli isäntä vielä iskuja, kunnes vastustaja makasi liikkumattomana lattialla veren vuotaessa suusta ja nenästä.

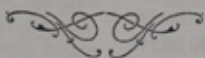
Pitkiin mietiskelyihin ei ollut aikaa, sillä isännän valitsi sama pelko, joka oli jo taistelun aikainakin monta kertaa tullut hänen mieleensä, että jospa vihollisia olikin tulossa useampia ja jos he hänet yllättäisivät, niin silloin ei olisi armolle sijaa. Sentähden hänen täytyi saada ruumis pikaisesti piiloon, etteivät sitä mahdollisesti

sesti jalestapain tulevat löytäisi. Sen enempiä miettimättä tempasi hän ruumiin harteilleen, kantoi sen järvenrantaan veneeseen, nouti kartanolta jauhinkiven ja sitoi sen vitsaköydellä ruumiin kaulaan. Nopeasti hän souti veneen keskelle selkää, jossa aikoi upottaa ruumiin järveen, mutta huomasi silloin, että vihollinen ei ollutkaan vielä kaikkea tajuntaansa kadottanut. Hänen vyöryttäessään ruumista yli laidan, virkosi kasakka ja tarttui veneenlaitaan kiinni. Vene oli vaarassa mennä nurin, mutta isännän voimakkaat vihollisen sormille suuntaamat kivääriniskut pakottivat kasakan hellittämään otteensa ja niin vajosi vainolainen jauhinkivi kaulassaan Haarakjärven mutaiseen pohjaan.

Aivan viime hetkessä saikin isäntä työnsä suoritetuksi. Ehdittyään järven vastakkaiselle rannalle ja saatuaan veneensä kätketyksi rantalepikköön, huomasi hän taloa lähestyvän useita miehiä käsittävän vihollisjoukon. Raskain mielen lähti isäntä astelemaan piilopaikalleen sanaa viemään perheelleen uhkaavasta vaarasta ja kertomaan siitä ankarasta taistelusta, johon hän oli joutunut muukalaisen kodinryöstäjän kanssa. Mitään suurempia ilkitöitä eivät viholliset kuitenkaan talossa tehneet. Nähtävästi eivät saaneet koskaan selville, kenen hyytynyt veri punasi tuvan lattiaa.

Kasakalta anastettu kiväärinpiippu on vielä nykyäänkin Haarakjärven talossa tallella. Sapelein, jonka isäntä oli heittänyt kaivoon, onki hän rauhan palattua kuiville ja lahjoitti kotitaloonsa Pahkajärvelle.

Lauri Kokkila

Lehtori oli johdattanut poikaryhmänsä taiteen mutkaisille poluille. Kuulijat olivat hyvin virityneet ja lehtori esitti sytyttävästi ja mukaansa tempaavasti niitä keinoja, joilla taiteilija pyrkii ilmentämään sanottavansa. Varmistukseksi siitä, että kaikki olivat asian ymmärtäneet, otti hän esimerkiksi kuulun Gallen-Kallelan taulun »Akka ja kissa».

»Missä piilee tämän taulun kauneus, sillä siinä kuvattu akka on kaikkea muuta kuin kaunis?»

Aäni luokasta:

»Kissassa.»

Muuan maanmittariksi lukeva oli tentissä ja professori teki kysymyksen hänelle:

»Miten määrätään maan happamuus?»

»Se . . . tuota noin — — — määrätään mais-tamalla.»

Kuulustelijaa huvitti vastaus ja hän jatkoi:

»Mutta entäs siinä tapauksessa, jos maa on juuri lannoitettu?»

Maanmittarin alku haroi tukkaansa ja sanoi sitten:

»Silloin annetaan uskottujen miesten mais-taa!»

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Toivottaa
Kuortaneen kunta

Kehräämme
kaikkia lankalaatuja

Karstaamme
levylle ja hahtuvalle.

Aina hyvä vaihtolankavarasto

Kehräpää Oy

Alavus, as., puh. 37

KUORTANEEN
POLTTOTURVE Oy

Lentilä, puh. Kuortane 4

Valmistaa ja myy koneellista
polttoturvetta ja turvepehkuu

Kaivinkone saatavissa vuokrakäyttöön

Rantalan Tiili Oy

Lentilä, puh. Kuortane 4

Myymme edullisesti varastosta uunitiiliä

TAUSNEVA Oy

Valmistaa ja myy koneellista
polttoturvetta

Kaivinkone saatavissa vuokrakäyttöön

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivotamme asiakkaillemme!

UUSI-TALOUSKAUPPA

Om. M. Vainiomäki
Kuortane, kk.

Kuortaneen Metsänhoito- yhdistys

Puh. 217

Neuvojat: Jaakko Saarinen

Kuortane, kk., puh. 322

Ilmari Korpi-Hallila

Kuortane, kk., puh. 249

Kuortaneen Osuusmeijeri r.l.

Kuortane

Puh. meijeri 81 ja isänn. 96

Kuortaneen Palovakuutusyhdistys

Toim.joht. S. Honkola, puh. kk. 302

Vakuuttakaa omassa vakuutus-
laitoksessanne

Vakuutuskanta 1,95 miljaardia

RUONAN OSUUSMEIJERI r.l.

Ruona, puh. 49.

HYVÄÄ JOULUA

ja

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

toivottaa

kaikille kuortanelaisille

KUORTANEEN OSUUSKASSA

Toimipaikat: kk, Mäyry, Ruona ja Leppälä

Asioikaa kuortanelaisten omassa rahalaitoksessa!

Kuortanelaiset

ovat alunpitäen omaksuneet säästöpankinsa ja ahkerasti käyttäneet sitä talletus- ja luottolaitoksenaan sekä moninaisten muiden raha-asioittensa hoitajana. Näin on säästöpankista kehittynyt voimakas tuki ennenkaikkea paikkakunnan maatalouselinkeinolle moninaisine toimintoineen, mutta myös yhteis- ja yksityisyritteliäisyydelle ja teollisuudelle. Näin on myös voitu auttaa opintielle pyrkivää nuorisoa ja yleensä edistää tervettä kehitystä kaikilla aloilla ja kaikissa väestöpiireissä.

Näillä työsaaroilla on säästöpankki mukana joka päivä.

Kuortaneen Säästöpankki

Ilmoitus

Kuortaneen Villa

Kuortane, kk., puh. 236

— Karstaa —

— Kehrää —

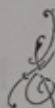
— Kertaa —

LEIPOMO- KAHVILA

E. OJALA

Kuortane, kk.

Puh. 263

Suosittautuu!

KAHVILA - MATKUSTAJAKOTI - KAUPPA

M. Ala-Mutka

Kuortane, kk.

Puh. 127 ja 308

Polkupyörät ja varaosat,

talvi- ja kesäurheiluvälineet,

radiot ja sähkötarpeet

edullisesti alan erikoisliik-
keestä

Ala-Honkola & Kumpp.

Kuortane, puh. 204

Kuortaneen
Osuuskauppa r. l.

Maatalousväen oma kauppa

LÄNSIRANNAN
HÖYRYSAHA Oy

Kuortane, puh. 28

Ostaa

tukkeja pystymetsinä ja hankintakaupalla

PARTURI-
KAMPAAMO

ALA-HIIRO

Kuortane, kk., puh. 313

Kaikki alaan kuuluvat työt tehdään ammattitaidolla ja huolella

Pohjanmaan Puu Oy

Ostaa Pietarsaaren Selluloosa Oy:n tehdaslaitoksiin sekä vientiin

* PAPERIPUITA

* SAHAPUITA

* KAIVOSPUITA

päivän hintoihin
pysty- ja hankintakaupalla

*Arv. Metsänomistajat ja rakennuttajat.
Kääntykää luottamuksella puoleemme.*

Kouran Höyrysaha Oy

Koura

Naisten ja miesten valmisvaatepukimo

Kankaita, asusteita ja jalkineita

Myös tilauspukimo

Tarvittaessa kaikkien pukimien
leikkaus, lyhennys y.m. mahdolli-
set korjaukset maksutta mukaan

Vesalan Pukimo

Kuortane, kk., puh. 230

Sekatavarakauppa ja Pukimo

Ostan kaikkia maataloustuotteita sekä
myyn väkilannoitteita y.m. alaan kuu-
livia tarvikkeita

MATTI SALMINEN

Ruona, puh. 45

Ovet, ikkunat ja keittiökalustot

ostatte edullisesti meiltä

Ostamme

pystymetsiä ja hankintatukkeja

KUORTANEEN PUUSEPÄNLIKE

Lentilä, puh. 123

Myymme jälleenmyyjille

erikokoisia SAAVEJA 30—95 lr.

Rakentajille

varastossamme raakaa- ja höy-
lättyä puutavaraa

Suoritetaan jauhatusta

Leppälän Saha ja Mylly

Kuortane, puh. 65

KUORTANEEN SÄHKÖ OY

Sarvikas

Puh. Kuortane 15

Kuortaneen Makeistehdas ja Leipomo

om. Armi Huhtamäki, Kuortane, puh. 128

Suosittellee

hyviksi tunnettuja tuotteitaan

Askon huonekalut ja huonekalukankaat,
tapeetit ja maalit,
polkupyörät ja polkupyörän tarpeet,
seinäpeilit ja matkalaukut

y.m. ostatte edullisesti

Hj. Vainionpäältä

Alavus, as., puh. 29

Viljo Myllymäki Liikenteenharjoittaja

Alavus, as., puh. 30

Tammisen Autoliike- Korjaamo ja Koulu

Alavus as.

Puh. as.seutu 50

Vaatetusliike AARLA

Kuortane, kk., puh. 208

LASTEN — NAISTEN — POIKAIN — MIESTEN PUKIMO

Hellin Koiviston talossa Kuortaneen kirkolla

Aina ajankohtaista

Tunnetuimpien tehtaitten tuotteita

Hinnat kilpailunkestävät

AARO LAHDENSUO

T:mi J. YLISELÄ

Sekatavarakauppa

Mäyry, puh. 46

SEKATAVARAKAUPPA

Aarne Luoma

Kuortane, puh. 17

Jouluostokset teette edullisesti
meiltä

*Hyvä varasto
joulukirjallisuutta*

Kuortaneen Kirjakauppa

om. H. Ala-Mäyry

Kuortane, kk.

Kansallis-Osake- Pankki

Kuortaneen konttori

Avoinna 9—14

Metsästä markkinoille

ALAVUDEN KAUTTA

Valmistamme

- ikkunoita
- ovia
- keittiö- ja myymäläsisustuksia
- kattokaarirakenteita
- palo-ovia

Alavuden Puunjalostustehdas Oy

Alavus as.

*Joulupukki saakoon
meiltä aatteet,
tää! on tänään ja
seinävaatteet,
liinat silkkiiset ja
pellavaiset
helmikudokset ja peit-
teet monenlaiset.*

KUORTANEEN KOTIKUTOMO

LENTILÄ. — Puh. Ylipää 40.

Valmistan

Hautakiviä

kilpailukykyisiin hintoihin

WILJAM KULJU

Sarvikas, puh. Ylipää 17

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivottavat myöskin asiakkailleen seuraavat:

KUORTANEEN TALOUSKAUPPA

Mäyry, puh. 131

— * —

KUORTANEEN SÄHKÖ JA RADIO

M. Kavanto, Kuortane, kk., puh. 256

— * —

SEKATAVARAKAUPPA A. KAJANDER

Kuortane, kk., puh. 30

— * —

Sekatavarakauppa VÄINÖ ALA-MUTKA

Leppälä, puh. 42

— * —

J. KESKI-KULJUN

kenkä- ja vaatetustavarain kauppa

Kuortane, kk., puh. 285

— * —

Sekatavarakauppa AIMO HAAPAMÄKI

Salmi, puh. 16

— * —

ALAVUDEN OSUUSLIIKE r.l.

Mäyry ja Ruona

— * —

ASENNUSLIIKE E. VIINIKKA

Sarvikas, puh. Ylipää 32

— * —

OMPELULIIKE-MODISTI-TUPA

om. K. Norrgård, Kuortane, kk.

— * —

AHON KORJAAMO

Lentilä, puh. Ylipää 34

— * —

VAATTURI V. LAMMI

Mäyry, puh. 18

— * —

VALOKUVAAJA ARVO AUTIO

Lentilä, puh. Ylipää 8

— * —

RANTALAN PUUSEPÄT JA SEPÄT

Mäyry, puh. 104, 2 s.

HUO-MA-KE

omistaa T. Yli-Mäenpää,

Kuortane, kk., puh. 305

— * —

KUORTANEEN KELLO JA KULTA

Kuortane kk., puh. 319

— * —

YLI-HALLILAN KUKKAKAUPPA

Kuortane kk., puh. 319

— * —

KUORTANEEN ELAINVAKUUTUS- YHDISTYS

toim.joht. J. Peltokangas

Kuortane, kk., puh. 209

— * —

AARNION MOOTTORIKORJAAMO

Kuortane, puh. 184

— * —

T. ASUNMAAN

Kenkä- ja Lyhyttavarakauppa

Alavus as.

— * —

ALAVUDEN

LEIPOMO & KONDIITTORILIIKE

Alavus, puh. as. 82

— * —

PARTURI-KAMPAAMO Rauha Mäkinen

Kuortane, kk., puh. 326

— * —

PARTURI-KAMPAAMO Hauta-aho

Mäyry, puh. 3

— * —

ELOKUVA-KAHVILA

om. E. Rintakallio, Mäyry, puh. 190

— * —

KUORTANEEN PUHELINOSUUSKUNTA

r.l.

Kuortane, puh. 142

Vuokra-autoilijat

KAUKO HÄRKÄNEN

Kuortane, kk., puh. 324

— * —

EDVIN KIVIRANTA

Kuortane, puh. Västinmäki 10

— * —

PENTTI NIEMI

Kuortane, kk., puh. 321

— * —

PAULI SÄNTTI

Leppälä, puh. 403

— * —

PENTTI VESTI

Kuortane, kk., puh. 317

— * —

LAURI VIITANEN

Lentilä, puh. Ylipää 19, 2 s.

— * —

AIMO VIRTANIEMI

Mäyry, puh. 21

— * —

VELJEKSET KOKKILA

Ruona, puh. 38 ja 10

— * —

PENTTI AHONEN

Mäyry, puh. 168, 2 s.

— * —

AKSELI JASKARI

Mäyry, puh. 38

— * —

TEUVO KANGASAHO

Lentilä, puh. Ylipää 28

MARTTI LAITILA

Salmi, puh. 16

— * —

ARMAS LASSILA

Kuortane, kk., puh. 288

— * —

MARTTI PELTOKANGAS

Leppälä, puh. 455

— * —

EERO RINTAMÄKI

Lentilä, puh. Ylipää 31

— * —

AARO SIUKOLA

Kuortane, kk., puh. 315

— * —

YRJÖ TAKALA

Lentilä, puh. Ylipää 21

— * —

EDVIN VASU

Salmi, puh. 45

— * —

TAUNO VASU

Salmi, puh. 47

— * —

KAUKO VIRTANIEMI

Leppälä, puh. 454

— * —

VILHO VALIMAA

Leppälä, puh. 445

— * —

TAUNO YLI-HONKOLA

Kuortane, kk., puh. 275

Kuurtanes-Seuran Joulu

toivottaa lukijakunnalleen

Hyvää Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta

